

PERSONALIA

RNDr. Ivan Novotný

*11. 5. 1960 † 29. 1. 2025

Letos v únoru jsme se v Bazilice Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku u Olomouce rozloučili s dlouholetým členem naší Sekce bryologem a botanikem Ivanem Novotným. Ještě v dubnu 2024 jsme se s ním potkali na jarním bryologicko-lichenologickém setkání v Podyjí a v září téhož roku přijel Ivan i na podzimní bryologicko-lichenologické dny do Liblína na Radnicko. Je zjevné, jaký byl vytrvalý bojovník a jakou vášeň měl pro mechorosty, když ani dvě velmi vážné dlouhodobé choroby ho nedokázaly zastavit od účasti na našich terénních setkáních.

Níže přinášíme doplněk k výčtu jeho publikací, několik osobních vzpomínek a na závěr také jednu básničku, protože byl mimo jiné také poeta. Více o Ivanovi najdete v medailonku, který vyšel k jeho 60. narozeninám (Bryonora 68: 49–57, 2021).

Ivane, budeš nám chybět, jak po odborné, tak po lidské stránce. Bude-me na Tebe vzpomínat s úctou a přátelstvím.

Svatava Kubešová

Doplněk bibliografie od roku 2021

Práce z předchozích let viz Bryonora 68: 49–57, 2021.

2021

Holá E., Tenčík A., Jandová J., Manukjanová A., Singh P., Tkáčiková J., Novotný I., Man M., Plaček J. & Soldán Z. (2021): Mechorosty zaznamenané v průběhu 32. podzimního setkání Bryologicko-lichenologické sekce ČBS v Brdech (září 2020). – Bryonora 67: 24–35.

2022

Novotný I. (2022): Personalia: Herbář mechorostů Aloise Zlatníka. – Bryonora 70: 50.

2024

Ghlimová H., Musil Z., Kučera J. & Novotný I. (2024): 36. podzimní bryologicko-lichenologické dny na Radnicku. – Bryonora 74: 101–103.
Taraška V., Kubešová S., Sutorý K., Abazid D., Brabec J., Hlaváček R., Joza V., Musil Z., Novotný I., Pecháčková S., Řepka R., Samková V. & Tkáčiková J. (2024): Výsledky Semináře muzejních botaniků České a Slovenské republiky v Jedovnicích (Morava, Česká republika), červen 2023. – Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae, 109: 1–53.

2025

Kučera J., Dřevojan P., Holá E., Janošík L., Kubešová S., Marková I., Mikulášková E., Musil Z., Novotný I., Procházková J. & Pulkrabová J. (2025): Mechorosty zaznamenané během 29. jarního setkání

Bryologicko-lichenologické sekce ČBS v NP Podyjí. – Bryonora 75: 71–82.

Vzpomínka první, Zbyněk Hradílek

S Ivanem jsme se poznali na studiích v Olomouci počátkem 80. let minulého století. On byl již zkušený botanik a v jejich studijním kruhu jedním z těch, kteří vymýšleli společné aktivity, brigády, exkurze. Já jen začátečník hledající teprve svoje místo v okouzlujícím světě rostlin. Ivan se už na fakultě zabýval studiem mechorostů. Často jsme se potkávali v botanické laboratoři před pracovnou dr. V. Bednáře, kde určoval svoje sběry a já tam pracoval jako pomocná vědecká síla. Tam také docházela Magda Pěničková (později Zmrhalová). Právě zde se rodilo naše vzájemné přátelství. A nejen ve zmíněné laboratoři, také na chodbách o přestávkách mezi výukou. Ivan mě nenápadně naváděl k mechům, ale já měl tehdy i jiné zájmy – hory a skály. No a na chodbě ve 2. poschodí fakulty před učebnou BI mě jednou Ivan vyzval, že když lezu po těch skalách, abych se díval po takových malých mechu, který se pryč u nás hrozně šíří. V českých pískovcových oblastech už je skoro všude, ale na Moravě zatím není známý. Tak jsem Ivanovi začal nosit malé mechy z moravských pískovcových skal. „Ne, to není on“, končilo to pokaždé.

K mechům mě pak přivedl až v roce 1988 dr. Duda. Ale on ten malý vetřelec, dnes známý invazní mech rovnouzub čárkovitý (*Orthodontium lineare*), neuvěřitelně čekal, až ze mě Ivan, dr. Duda a mnozí další vyškolí bryologa. Konečně pak v roce 1993 v Trauznickém údolí u Konice v Národním parku Podyjí jsem jej našel (snad poprvé) na Moravě. Onen hledaný malý mech rostl ovšem nikoli na skále, ale na tlejícím kmeni olše.

S Ivanem jsme pak během následujících 24 let napsali čtyři společné práce a ještě deset spolu s dalšími autory. Nikdy nezapomenu, co pro mě Ivan udělal, ani na společné chvíle v terénu, či na brigádách v Bílých Karpatech.

Vzpomínka druhá, Svaťa Kubešová

Kdysi v devadesátých létech, v čase univerzitních studií jsem se začala seznamovat se světem mechorostů. Ochotným průvodcem mi byl Ivan, za kterým jsem začala pravidelně docházet do Moravského zemského muzea v tom čase na „Preslovku“ (do vily na Preslově ulici). Připravovali jsme preparáty a střídali se v pozorování u jednoho mikroskopu značky Meopta. Tehdy mne stěží mohlo napadnout, že se stanu Ivanovou kolegyní a společně se vypravíme na řadu cest, najdeme v terénu zajímavé mechy, budeme hledat šikoušky, zažijeme dobrodružné chvíle a také, že budeme instalovat Ivanem připravenou mechařskou výstavu.

Dnes s úspěchem vyprávím začínajícím bryologům historku, jak jsem coby studentka přišla za Ivanem se vzorky pěti různých mechů. Otevřel první papírovou obálku a řekl *Hypnum cupressiforme*, otevřel druhou... opět *Hypnum cupressiforme*. Od třetí obálky jsem si usilovně přála, aby alespoň jednou zaznělo jiné jméno. Inu, nestalo se a pětkrát jsem slyšela *Hypnum cupressiforme*. Díky, Ivane, za tento zážitek, kterým můžu současně pobavit a ilustrovat proměnlivost mechu rokytu cypřišovitého.

Vzpomínka třetí, malunka (Jana Procházková)
Nejvíce jsme si s Ivanem psali mezi lety 2011 a 2013. Podporoval mě jako začínající zapálenou mechařku. Když se toulal krajinou, často na mě myslel a posílal mi obrázky dubů (kvůli tomu, že jsem na nich koukala po meších, ale taky, a dost možná hlavně, pro to, jak jsou krásné). Když se mě jedno léto zeptal, jak trávím prázdniny, ukázala jsem mu fotky z kosení Kudlačeny. Vyprávěl mi o mokřadní louce Kolo v Bílých Karpatech, kde za svých studentských let jezdil kosit a pořádal podobné dobrovolnické tábory jako my na Kudlačeně. A jedna z mých fotek jej inspirovala k napsání sonetu o divoženkách :-). Mám jej schovaný jako poklad.

Jsem moc vděčná, že jsem jej potkala.

Vzpomínka čtvrtá, Eva Mikulášková
Jedna z posledních vzpomínek na Ivana je kafičko v Bohunické nemocnici. Seděla jsem na kampusu a něco datlila do počítače, když tu mi zavolal, že jel na nějaká vyšetření a teď čeká na odvoz sanitákem. A ten čas by rád využil k tomu, že si poslechne, jak jsem se měla na jedné z mých cest za mechy. Z čekárny odejít nemohl (co kdyby zrovna saniták přišel), tak jsme seděli na chodbě, dávali si kafičko z automatu a povídali o mechorostech v páramos. Proložil to mnoha úsměvy a vzpomínkami na své terény a zajímavé nálezy, jako tradičně zarecitoval i nějakou ze svých básní. Je úžasné, jaká je v jeho textech bohatá fantazie a květnatý jazyk, okouzlení životem a ženami. Fascinovalo mě odhodlání, s jakým chodil do terénu navzdory omezením, která mu nemoci přichystaly.

Na závěr jedna z Ivanových básniček, která vyšla ve sbírce Nechte věci, ať se stanou (pod pseudonymem Jan Morav) v roce 2011; publikováno se souhlasem nakladatelství Šimon Ryšavý.

Devátý sonet o zázračném kamínku
Průzračný kamínek, ten zavede tě do pohádky.
Pěkně tam a zase zpátky.
Do roklin, kde skály mechem vystlané
přijmou tvou hlavu, Ivane.

Těžká hlava tu v mechu spočine.
Vidím tam život, kde ty asi ne.
Dálkou času zmámená usíná,
ač neuběhla ani vteřina.

Pak zlehka v řasy vánky zavanou
a zítra v polibcích vaše retы spočinou
a všechny chmury v dáli odplynou.

A kamínek zpět nás zase povede.
Ta zralá slečna za to stála,
však bylo to dobrodružství pěkně zvedené.

Klimkovice, 2. 2008